

Ed.

54. Nefndarálit

um Frumvarp til laga um vita, sjómerki o. fl.

Fyrrum, áður en landið átti nokkurn vita, og eins meðan Reykjanesvitinn var hinn eini, er kostaður var af landsfé, voru allviða umhverfis landið smávitar eða leiðarljós og voru þau oftast kostuð af einstökum hreppum eður sýslufélögum. Stöku sinnum voru þó ljósker þessi kostuð af einstökum mönnum. Önnur sjómerki voru varla teljandi, nema fyrir bátalendingar og grunnleiðir þeirra. Flest þeirra eru ýmist vörður, hlaðnar úr grjóti, eða uppreistir staurar með tréspjöldum eða þ. u. l. Flest þessara síðartöldu merkja má vist telja meinlaus og gagnslaus fyrir siglingarnar alment. Öll hafa merki þessi verið sett upp, feld niður eða breytt án verulegs eftirlits frá hálfu þess opinbera. Hefir því starfræksla öll og viðhald, að því er leiðarljósinn snertir, verið í hinu mesta ólagi. Ljósinn hafa oftast logað svo dauft að ekki hefir verið fyrir ókunnuga hægt að aðgreina þau frá öðrum almennum ljósum í húsum eða á

skipum; það hefir verið illa um þau búíð, svo þau hafa oft sloknað, og oft og tíðum hafa þau verið lögð niður eða færð úr stað án fyrirvara eða auglýsinga um það.

Af þessu hefir leitt, að skip sem í myrkri hafa leitað lands, hafa ýmist ekki þorað að treysta þeim, eða þeirra vegna afvegaleiðst og jafnvel dæmi til borist á.

Við þessa óreglu er nú ekki unandi lengur, og það því síður, sem á síðari árum hefir verið lagt stórfé í bygging nýrra vita umhverfis landið, auk þess sem búist er við að þeim á næstu árum verði enn fjölgað nokkuð.

Frumvarpi því til laga um vita, sjómerki o. fl., sem hér er um að ræða, er ætlað að ráða bót á þessari óreglu. auk þess sem það inniheldur ákvæði um heimild, sem landsstjórninni er gefin til þess að setja hafnarnefndum skilyrði fyrir samþykkt hafnarreglugerða að því er snertir nauðsynleg leiðarmerki á kostnað hafnarsjóðanna. Jafnvel þó þetta ákvæði muni þykja allhart í garð hafnarsjóðanna, finnur þó nefndin ekki ástæðu til að leggja á móti því, þar sem í lögunum er tekið fram að kröfum í þessa átt skuli hagað eftir tekjum og efnahag hafnarsjóðanna. En þar sem í sömu grein (7. gr.) hafnarnefndum er gert að skyldu, að láta á kostnað hafnarsjóðs nema burt úr höfnum og af leiðum inn á þær, skipsflök eða annað, er hefir sokkið þar, þá álitur nefndin, að slíkt geti orðið ofvaxið efnahag sjóðanna. Sökkvi skip inni á höfn eða hafnarleið og eigendur þess teldu frágangssök að ná því upp, enda ekki hægt að skylda þá til þess, þá gæti svo farið, að kostnaður við að sprengja slíkan skipsskrokk og flytja burt yrði mikils til ofvaxinn efnahag viðkomandi sjóðs. Vér litum einnig svo á, að það sé landsins í heild sinni og þar með landssjóðs að standa straum af þeim kostnaði, er óhjákvæmilegur kann að þykja til þess að greið og örugg umferð geti átt sér stað á öllum aðal-farleiðum inn og út af höfnum, eins og umhverfis landið, og því eigi landssjóður að bera það mesta af kostnaðinum, þegar óhöpp af líku tægi og þetta eigi sér stað, sem mikinn kostnað hafa í för með sér. Vér leggjum því til að eins viss hluti kostnaðarins í slíkum tilfellum skuli greiddur af hafnarsjóði, en það sem fram yfir er af landssjóði.

Önnur smábreyting leggur nefndin til að gerð verði á frumvarpinu.

Þar sem stjórninni er veitt synjunarvald um uppsetning leiðbeiningarmerkja, ef þau eru talin gagnslaus, álitum vér of langt farið. Nægilegt virðist að binda synjunarheimildina við það, ef merkið mætti álita skaðlegt eða villandi; enda óskiljanlegt, að nokkur biðji um að setja upp merki og halda því við, sem er alveg gagnslaust. Vér þekkjum fjölda leiðarmerkja, sem reist hafa verið í ýmsum verstöðum fyrir einstakar bátalendingar og grunnleiðir, sem bátum eru færar. Þessi merki mætti telja gagnslaus fyrir siglingar alment umhverfis landið, enda þótt þau kæmi að góðum notum fyrir sérstakar lendingar, og viljum vér því ekki aftra því með lögum þessum að þau fái að standa, séu þau að öðru leyti talin skaðlaus.

Nefndin leyfir sér því að koma fram með eftirfylgjandi

BREYTINGARTILLÖGUR:

1. við 1. gr.:

Orðin »gagnslaust eða« í enda greinarinnar, falli burt.

2. við 7. gr.:

2. málsgrein orðist svo: Hafnarnefndum er skylt að láta nema burt úr höfnum eða leiðum inn á þær skipsflök eða annað, er hefir sokkið þar eða rekið þangað og getur valdið skaða skipum, er þangað leita eða þar liggja, eða leggja þar út dufli til viðvörunar, að minsta kosti til bráðabirgða.

Kostnað þann sem af þessu leiðir greiðir hafnarsjóður. Fari kostnaðurinn fram úr 300 krónum, greiðir þó landsjóður það sem umfram er, eftir reikningi, er stjórnarráðið úrskurðar. Kostnað af duflum ber þó hafnarsjóður einn.

Að öðru leyti leggjum vér til að frumvarpið verði samþykkt óbreytt.

Ed. alþingis 23. febrúar 1911.

J. Havsteen
form.

Aug. Flygenring
skrifari og framsögum.

Gunnar Ólafsson.

Sigurður Stefánsson.

Sigurður Hjörleifsson.